

Kiczowska pastorałka

A jesceć nie bacę,
żeby moje ocy,
Oglądały kiedy
takie ślicne nocy.

Jak dzisiejsa nocka
Nie wiem co się dzieje
Jesce gwiazdy świecą,
O północku dnieje.

Maciek spostrzega światło i z przestraczem woła:

Weno! weno! słońce świeci,
Jakieś wojsko z nieba leci
Zdaje mi się ze śpiewają,
Ogniem ziemię zapalają

Aniołowie w oddaleniu śpiewają do trzech razy:

Gloria, gloria, gloria
in Excelsis Deo.

Maciek słucha, potem przelękniony woła na Stacha:

MACIEK. Stachu!
STACH. A cego?
MACIEK. Gwałtu!
STACH. Co złego?
MACIEK. Nie złość to, tylko gdzieś wdzięczne głosy.
STACH. To wyskoc.
MACIEK. Ach wierz mi, bo w ogniu są niebiosy.
STACH. Ogrzej się.
MACIEK. Żart na stronę.
STACH. Czy prawda?
MACIEK. Widzisz łonę.
STACH. A to co? */wstaje/*
Daj mi sam sukmanę
Co wskok wstane
Niech oko zobaczy co to znaczy.
O nieszczęśliwa taka godzina!
Smutnać to będzie jakaś nowina.
MACIEK. Nu jeno wstań chyzo,
Nie breć Stachu wiele,
Będzies miał wnet smutek,
Po smutku wesele.

Stach porwawszy się na nogi, pyta.

STACH. A kędys ta luna,
Co sam o niej brydzis?
MACIEK. La Boga, cyś ślepy,

Cy jesteście nie widzicie?
Przetrzejcie jeno oczy,
Spojrzejcie w prawą stronę,
Nad samym Betleem
Widać wielką łonę.

STACH. Oj, prawdę już widzę,
Ale to nie żarty,
Tyś mi prawdę mówił,
Ja byłem uparty.
Mój Maćku, mój śliczny,
Cóż więc uczyniwa?
Ja myślę najlepiej
Drugich pobudziwa.

MACIEK. Pockajcie jeno trochę,
Jesteście nie chodźcie Stachu,
Może nadaremno
Narobiłbyś strachu
Sam sobie nie wierzę
Może mi się maży,
Trzeba by uważać,
Co się tu[taj] zdarzy.

STACH. Ej kigoż kaduka
Będziecie dłużej czekać,
Ja krzyknę na drugich,
Sam będę uciekać,
Cem prędzej, tem lepiej
Ze bydło zajmiemy,
Bo jak się spóźnimy
Do scętu zginiemy.

MACIEK. Zebyś był cierpliwy
Słyszałbyś śpiewanie,
Ale kiedy nie chcesz,
Niechcie się tak stanie,
Jćmymy więc, wołajmy,
Niech wszyscy wstawają,
Mnie się wszystkim zdaje,
Janieli śpiewają.

Anieli śpiewają trzy razy

Gloria in Excelsis Deo.

Gdy Anieli skończyli Maciek i Stach wołają:

MACIEK. Bartek, Symek, Walek,
Wojtek, Tomek, Kuba.

STACH. Gwałtu! Wstańcie chyżo,
Bo nad wami zguba.
Mere jak porznięci
Wszyscy tego śpicie,
Juz dawno wrzescywa
A wy nie słysycie.

OBUDZENI. (Wszyscy)
A ceguz wrzescyta

Cóz się złego stało?
Pewnie naszą trzodę
Niesczęście spotkało?
Albo się wam co śni,
Albo dusi zmora,
Możeście też sobie
Podpili z wiecora.

STACH. Takci ja też mówił,
Jak mię Maciek budził.
Wstać mi się nie chciało,
Kęś zem się nie znudził.
Myślałem, że przez sen
Ten nocny maruda
Wrzesząc opowiadał
Jakieś nowe cuda.

MACIEK. Wstawajta no bracia,
A wsystko ujrzycie.
Cuda niesłychane,
Którym nie wierzycie.
Gdyby ciężkim młotem
Serce we mnie bije,
Może już zaden z was
Jutra nie dożyje.

WSZYSCY WIDZĄC ŚWIATEO:
Gwałtu! niebo gore,
Ziemia się zapala
Juże na cały świat
Niesczęście się zwala.
Uciekajwa rychło,
Nie ma co tu cekać
Dyć lepiej zawcasu
Niz późno uciekać.

WALEK. Dyć nas stary Bartos
Jest człowiek piśmienny,
Jemu można wierzyć,
Bo jest dość sumienny.
Mozem go się spytać,
Toć to nie zawadzi.
A potem ucynić
Jak on nam poradzi.

WSZYSCY RADZĄ SIĘ BARTOSA:
Miły nas Bartosie,
Cóz na to mówicie,
Cóz to mamy cynić,
Jakże nam radzicie.
Juzci wy się lepiej
Pewno na tem znacie.
Bo umiecie cytać,
Stare lata macie.

BARTOS. Pockajcie no bracia
Az cłek pomiarkuje
To światło jest z nieba,
Co się połyskuje.
To zaś ślicne wojsko,

Co hań widać w bieli,
Jako się domyślam,
Że to są janieli.
Uspokójcie no się,
Moje miłe dzieci,
Oto jeden z tamtych
Janioł do nas leci.
Wsycy na kolana
Razem pokłękajwa,
Cego od nas ząda,
Dobrze uwazajwa.

ANIOŁ W JASNOŚCI.

Szczęśliwi ziemianie
Nie trwóźcie się wiele
Oto wam powiadam
Wielkie dziś wesele.
W mieście dawidowem,
Chrystus się narodził,
Pan oraz Zbawiciel,
By was wyswobodził.
Jdźcie do Betleem,
Prędko pośpieszajcie,
To słowo wcielone
Wszycy oglądajcie.
Znajdziecie niemowlę
Nowonarodzone
Powite w pieluszki
W żłobie położone.

Cały chór aniołów śpiewa na głosy: (muzyka)

Chwała Bogu, cześć i dzięki niech będą na wysokości
A zaś ludziom dobrej woli pokój na ziemskiej niskości.

SYMEK. O jakaż to nuta
Cóż za śpiewanie
Pewnie zadnego z nas
Na takie nie stanie,
Co za ślicne głosy,
Jak wdzięczna kapela.
Idzie pod niebiosy
Serce rozwesela.

BARTOS. Otóż mili bracia
Samiście słyseli
Co święci janieli
Teraz powiedzieli
Lec nie wiem, cyliście
Zrozumieli wsycy,
Ze nam iść kazali
Gdzie się światło błyscy.

WALEK. Juz ja wcale pierwszy
Nie pojmuje tego,
Kazą iść do Betleem,
A nie wiem dla cego,

Od światła wielkiego
Kęś cłek nie oślepnie,
Serce radość czuje,
A krew z strachu krzepnie.

STACH. Oto niech nam Bartos
Lepiej wytłumacy,
Cy nie mesyjasa
Ten Zbawiciel znacy,
O którym słyśalem,
Co starzy gadali,
Że go Bóg obiecał
Światu, powiadali.

BARTOS. Toć nie co! Bóg stworzył
Cłowieka pierwsego,
Dał mu przykazania,
Próbujący jego.
Lec cłowiek niebacny
Złamał przykazanie,
A przeto zasłużył,
Na wiecne karanie.
Byłby naród ludzki
Wiecnie pokutował
W piekle, gdyby się Bóg
Nad nim nie zmiłował,
Lec dobry, obiecał
zesłać Syna swego,
Ażeby odkupił
Cłowieka grzesnego
Oto się narodził
Ten to Odkupiciel,
Jak powiedział janioł
Chrystus nas Zbawiciel
Więc jemu dziś od nas
Ma być cześć oddana,
Pućmys do Betleem
Witać tego Pana

SYMEK. Jakze podarunków
Zadnych nie weźmiemy
Z gołemi rękoma
Przed Panem staniemy.
Wsakze kiedy idziem
Do nasego państwa
Niesiem podarunki
Na dowód poddaństwa.

BARTOS. Więc wy gospodarze
Biegajcie do domu
Przygotujcie dary
Jakie Bóg da komu
Toć mu się podoba
Ubóstwo podściwe,
Nad zbiory, bogactwa
A niesprawiedliwe.
Wy zaś parobcaki,

Co darów nie macie,
Na fujarkach, dudkach
I trąbkach zagracie.
A ty zaś Michale
Na swej ducymeli,
Będziesz mrucał basem
Przy dźwięcnej kapeli.

WALEK. Tak też wsyscy pójdą,
A kto dojrzy trzody,
Może wilcy przyjdą
I narobią skody,
A z tego wszystkiego
Taki będzie skutek
Wilcy zjedzą bydło,
Nam zostawią smutek.

STACH. Ej, co się ty trwozys,
Trzoda nie uciece
Niech ją Bóg najświętszy
ma w swojej opiece,
Spiesmy się a ićmy
I opuśćmy trzodę,
Wilcy tu nie chodzą
Na swoją wygodę.

WSZYSZY. Nu miły Bartosu
Juz gotowe dary,
Juz też i parobcy
Przynieśli fujary,
I trąbki i dudki
Jakieś rozporządził,
Prowadźże nas teraz,
Zwazaj byś nie zbłądził.

BARTOS. Pockajta no trochę,
Skocę po barana
Zebym ja też zaniósł
Ofiarę dla Pana,
Wnet ja się uwinę,
Wy sobie postójcie,
Tymcasem muzycy
Wase dudki strójcie.

Muzyka stroi instrumenta.

WSZYSZY. Juzci dudy strojne,
Lec cóz będziem grali,
Powiedz, zebyśmy się
Na jedno zgadzali,
Dobrzeby też było,
Jaką piosnkę śpiewać
Boby lepiej było
Śpiewaniu przygrywać.

BARTOS. Oto jak ja myślę
Ze najlepiej będzie
Zagrać ową piosnkę,

Co to po kolędzie,
Więc teraz przez drogę
Na próbę zagrajcie,
Powoli, a razem
Wszyscy się zgadzajcie.

Przez drogę śpiewają i grają następującą kolędę:

Po kolędzie z tą kapelą
Do Betleem pójdziemy,
Tego Boga wcielonego
Dziś oglądać będziemy.
O jak wielkie nas pastusków
Dzisiaj szczęście spotkało,
Gdy się nam wojsko niebieskie
Jawnie oglądać dało.
Gdy Gloria in excelsis śpiewali
A nam bieżać do Betleem kazali.

Muzyka przygrywa i gdy przybyli do szopki, Bartos ich szykuje.

BARTOS. Stańcie tu porządkiem
Przed świętym dzieciątkiem
Darów dobywajcie,
Przed żłobem składajcie
Wy drudzy na swojej
Muzyce zagrajcie,
My będziemy śpiewali
Tylko się zgadzajcie.

Śpiewają z muzyką następującą pieśń przed żłobem:

Ach ubogi żłobie,
Cóż ja widzę w tobie
Droższy widok niż ma niebo
W maleńkiej osobie.

Zbawicielu drogi,
Takżeś to ubogi,
Opuściłeś śliczne niebo
Obrałeś barłogi.

Czyżeś nie mógł sobie
W największej ozdobie
Obrać pałacu drogiego,
Nie w tym leżeć żłobie.

Gdy na świat przybywasz
Grzechy z niego zmywasz,
A na zmycie tej sprośności
Gorzkie łzy wylewasz.

Któż tu nie struchleje,
Wszystek nie strętwieje

Któż Cię widząc płaczącego
Łzami się nie zleje.

Przed Tobą padamy
Czołem uderzamy
Witając Cię w tej stajence
Między bydłętami.

Zmiłuj się nad nami,
Obmyj z grzechów łzami
I przyjmij podarunczki,
Które Ci składamy.

Pasterze składają dary.

BARTOS. Juz więc bracia mili
Złożyliśmy dary,
Jesce pozostaje
Złożyć z serc ofiary,
U nóżek dzieciątka
I matce panience,
I czołem uderzyć
W tej świętej stajence.

Tu wszyscy z pokłonem upadają.

BARTOS. Teraz juz czas bracia
Do trzody powracać,
Pamiętajcie odtąd
Bogu się wypłacać.
Świętami cnotami,
Obycajem dobrym,
A on nam da niebo,
Będąc dla nas scodrym.
Trzeba uspokoić
Świętą dziecineckę
Z płacu i zagrać mu
Wesołą piosneckę,
Więc wsycy porządkiem
Stanąwszy wokoło
Przed świętem dzieciątkiem
Zagrajcie wesoło.

Pieśń. Strofa śpiewana z muzyką, a strofa grana.

Witaj Jezu nasz kochany
Zbawicielu pożądanym.
Witaj jedyna pociecho,
Tobie pieni naszych echo
Dziś poświęcamy.

Wszchemogący wieczny Boże!
Któż Twą dobroć pojąć może
Którą stworzeniu wyluszczasz

Gdy dla nas niebo opuszczasz
Na świat zstępujesz.

Będąc Panem, będąc Bogiem
Ziemiem nie gardzisz barłogiem
Na bogactwa się nie godzisz
W podłej stajence się rodzisz
Jezu kochany.

Królem będąc nad wiekami
Tu otoczony bydłętami
Złożony na sianku zostajesz
Śmierci dla nas się poddajesz
Boże prawdziwy.

Radością się cieszymy stałą
Albowiem nas to spotkało
Przywitać go przed panami
I radość jego być z nami
Tu ubogimi.

Z łona Ojca nam zesłany
Zbawiciel nasz Pan nad pany
Porzuca dziedzictwo swoje
Dzieli prace, trudy, znoje
Z Tobą stworzenie.

wszyscy. Cośmy pożąдали
Tośmy otrzymali
Boga wcielonego
I zbawcę naszego
Oglądać, którego
Ojcowie czekali
Od dawna z tęsknotą
Jego wyglądali
Nie wypuść nas Panie
Z Twej świętej opieki
Racz odpuścić grzechy
Zbawić nas na wieki.
Tobie dziś poddański
Ukłon oddajemy
Pobłogosławże nas,
Do domu idziemy.

BARTOS. Bóg wam zapłać bracia,
Za wasze śpiewanie
I wam też muzycy
Za tak ślicne granie
Bóg to racy przyjąć
Boście grali scyrze
Zagrajcie no jesce
Kolendę na lirze.

Po kolędzie omnes ad vos pójdziemy,
Jeśli gratis dobrze się mieć będziemy.
    Gloria, laus Bogu najprzód śpiewajmy,
    Gospodarzom largum vesper przyznajmy.
Zacznijcież już mili fratres kolendę.
Zaczem się wam na praemium zdobędę.
    Proście Boga donet nobis fortunam,
    Cum salute požądajmy hanc unam.
Niechże Deus błogosławi a sporze
Deus w gunnie i spizarni, w oborze.
    Na Rok Nowy mittat tibi gaudia,
    Et prosperet według myśli omnia.
Dzisiaj prośmy Salvatorem z Maryją,
Dobrodzieje longam vitam niech żyją.
    A po śmierci super coelos wędrują
    Copiosam niech mercedem uczują.

[Zapis oryginalny na podstawie rękopisu pana organisty Wiesława Cegiełki]